

28. Apr. 1842

FACTS

Date:

28. Apr. 1842

Page number:

Dagbog A, side 18-20

Diary location:

Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Printed version:

Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit Liv, København 1967, s. 63-65; Jesper Svenningsen (red.): Seks år af et liv. Johan Thomas Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne, kunst og kærlighed, København 2018, s. 68-70

TRANSCRIPTION

28 April.

Igaar spiieste jeg hos Fru Ferral;¹ jeg var bedt derhen med Tante Thea² og Kadet Neergaard.³ Om Eftermiddagen spadserede vi ud til Kalkbrænderiet, ogsaa Aftenen tilbragte jeg der. Usigelig kjær var den Dag mig fordi jeg kunde see hende⁴ og tale med hende. Jeg vil og kan ikke frie til hende; men tænke paa hende det vil jeg og glæde mig derved. Hun maa ogsaa komme mig mere imøde inden jeg vover et saadant Skridt; venlig og blid er hun, men hun er selv alvorlig og gjør ikke noget Skridt i Henseende til at forlove sig, uden at have vel overveiet det; hun er vist ogsaa ældre end jeg. Bort med alle Tanker om Forlovelser, jeg vil samle mine Tanker til mit Maleri, min Kjærlighed til hende, om jeg tør •19• kalde min Følelse saaledes, skal styrke og ikke svække mig. Nu er min Stilling jo saadan, at jeg kan rolig hengive mig til mit Arbeid, lad da ikke nye Sorger igjen gjøre mig uskikket dertil. Min Moder skal, naar hun |nu| snart kommer træffe mig og ikke en sygelig Sværmer; hvert skridt jeg gjør fremad, nærmer mig til hende; om jeg kunde tro bevare hende i min Sjæl, det vilde styrke mig i Fristelser og forsøde mit senere Liv om det er Vor-Herres Villie, jeg skal dele det med denne elskværdige Pige. Dermed vil jeg søge at slaae mig til Ro.

om Aftenen.

Hvor let er det ikke at tage en god Beslutning, men saare svært at udføre den. Nu kunde jeg arbeide, være maaskee endog til Trøst og Glæde for Andre, for min Moder, mine Brødre; men de Længsler i mit Bryst, som ere vaagnede de ville ikke ophøre, mod dem skal jeg kæmpe, hvorfra skal jeg faae Kraft dertil? Saa mangen Glæde byder Livet og dog er det tomt, fordi jeg Ingen har at dele dem med; har jeg ikke Slægt og Venner – det er ikke nok, de skulle jo dele deres Velvillie ud til saa Mange. Tit have de andre Interesser, saa jeg ofte maa føle det Utilfredsstillende i Venskabet, og dog troer jeg at have kjendt ret elskværdige unge Mennesker. Den kjære Lorenz Frølich,⁵ han var sjældent begavet, men han er jo borte, selv forknyt og mismodig tit – Julius Hedermann,⁶ i Dig boede en elskelig Sjæl, Du er ogsaa borte, længere borte, hvor ingen Suk og Klager naae hen; hvor tungt end Livet skal blive, saa skal jeg dog ogsaa til Hvile engang, skal vi da atter mødes, store Gud? ja, underlige er Dine Veie, jeg vil ikke spørge "hvorfor", hvorfor kalde dem saa tidlig bort, i hvem der var saameget Godt, de, som kunde her virket saa meget: Købke, Fabricius,⁷ Hedermann! I ere lykkelige. Brandis,⁸ ogsaa i Dig er meget Godt, og Du, kjære Skovgaard!⁹ men ingen af Jer kan udfylde den Tomhed i mig, den Plads, som kun tilhører en god, elskværdig Pige. Hun vilde dele Ondt og Godt med mig, bevare mit Billed i sit rene Sind, med Glæde læse mine Ønsker i mit Øie, hun vilde sidde hos mig, naar jeg malte, gaae med mig i den fri Natur, glædes med mig ved Fuglesangen og alt det Smukke vi have for Øie paa Landet, i Hjemmet vilde hun sysle, at det blev hyggeligt, blev

jeg syg vilde hun pleie mig, yndigt vilde Livet gaae hen, hver Dag skulde være en Festdag. Er det Egoisme, der leder mig – vilde jeg Intet gjøre for hende, jeg vil dog gjerne glæde Andre nu, naar jeg kan, hvormeget mere hende, jo, Alt vilde jeg gjøre for at hun skulde blive lykkelig – Lad det fare! – og hvad er det da, som bydes mig, hvad er Alverdens Glæder og Goder, naar vi skal nyde dem ene. Skal jeg, der er af Naturen munter og har et let Sind, skal jeg føre et strængt, alvorligt Liv, ene offret til Kunsten, see ned paa de menneskelige Lidenskaber som paa Daarskab, stivne, saa jeg røres hverken af Med eller Modgang og tilsidst henleve en sørgelig Alderdom, maaskee •20• uden at have gjort Noget, der vil overleve mig selv, dø hen uden at noget Øie skal vædes eller noget Menneske savne mig, skal det blive min Lod, det blev mangen Malers. Lad mig dog i min Ungdom drømme om en større Lykke, Virkeligheden vil nok slaee af. Derfor skal ogsaa det friske Haab leve i mit Inderste, naar jeg udenpaa burde see ud som bare kjedsommeig Flid, men mit Ydre kan kun daarlig lyve, jeg er kun altfor aaben, enhver kan gjennemskue mig og det vil neppe feile, at jeg jo kommer til at gaae som en godmodig Drømmer, der jager efter større Lykke end Jorden eier, efter et poetisk Liv, Vor Herre veed alle de høie Navne, Verden tillægger de Ting man kan stræbe efter, som ikke heder Penge, og hvad Penge giver. Men det troer altid Verden, at det gaaer gruelig høit, naar den ikke kan fatte Ens Morskab. Er det ikke netop det ganske simple fordringsfri Liv som glæder mig, og som jeg efter Evne ønsker at gjengive; Bondelivet, Dyrelivet indeholder for mig langt mere Poesie end de saakaldte dannede Klassers, og det er forbausende at lægge Mærke til den Forskrulelse, som just de er i Besiddelse af, der allersnarest kalde Andre saaledes. Kunst, Poesie og Musik skal jo altid holde for i Selskaber; men det sortner for Øinene imellem ved at høre de Bemærkninger, som falde over disse Emner, saa grueligt have de ofte misforstaaet Kunstnerne. Men jeg mærker, at jeg er kommet ind paa et af de [overstreget: Kapitler] faa Kapitler, hvor jeg troer jeg kunde blive veltalende, det har jeg ikke Lyst at fordybe mig i nu, helst i disse Dage, da det lader til, man vil prøve om det er mit Alvor, at jeg ikke bryder mig om Publicums Yndest, uden for saa vidt at jeg dog skal holde Livet oppe. Klynke vil jeg ikke, skjøndt det kunde blive slemt nok, dersom det nødte mig til at sætte mit store Arbeid tilside. – Nei, Haabet vil jeg ikke opgive, det hører den Unge til. Meget af hvad jeg inderligst har ønsket er alt gaaet i Opfyldelse, Mere vil skeep, som jeg længes efter "naar man nøies med Lidt, faaer man lettelig sit!" I Rom, Louise, i det deilige Neapel, paa Ætna skal jeg tænke paa Dig! Rom, Neapel, Ætna, Louise – er det Lidt at ønske, det er det ikke, men maaske heller Intet af det skeer. –

Underligt er det saaledes at nedskrive sine Tanker og Ønsker, men jeg har stor Glæde deraf og vil have mere, naar jeg kom til at reise lidt om, hvad der dog ikke er gode Udsigter til i Sommer for det store Malerie. –

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

¹ Ane Marie Ferrall, f. Busky (d. 1853), var søster til Louise Neergaards mor, Caroline Frederikke Louise Neergaard, f. Busky (1789-1872). Hun boede i 1842-43 som enke i Amaliegade 3.

² Dorothea Marie Schlegel, f. Neergaard (1787-1852), Louise Neergaards faster.

³ Emil Neergaard (1830-1897), fætter til Louise Neergaard og senere oberst.

⁴ Louise Neergaard (1816-1895).

⁵ Malerkammeraten Lorenz Frølich (1820-1908) havde siden 1840 opholdt sig i Tyskland.

⁶ Den teologistuderende Julius Th. Hedermann (1821-1841) var – som Lundbye allerede omtalte i sit første dagbogsnotat, 24. marts 1842 – død efter et fald fra en hest.

⁷ Lundbys to venner, teologerne Hans Peter Købke (1812-1839) og Ove Fabricius (1816-1841) var begge alumner på Borchs Kollegium, da de døde. Førstnævnte var bror til maleren Christen Købke.

⁸ Dietrich Brandis (1821-1849).

⁹ Malerkammeraten P.C. Skovgaard (1817-1875).

18. Du traædt ind. Min vinder. Ikke saae af Angst for Si.gaard, Min havde
drevet sig op for at see til ham. Jeg laas og gæd, Min sætte sig paa Kanten
af Sengen og jeg hvilede mit Hoved mod hendes brogede Bøjst, Min had
til Gud for os Børns sagde mig. Fæde var ikke mere end. Langt sed
Min hæs mig, og vil aldrig glemme det, Min kyssede mig og had mig
Lægg mig til at saae, saae endnu engang til den stakkels Si.gaard og
forlad os derpaa. - Saaledes er mangen. Det gæet for mig, at jeg er saet
ind med kinden paa den vaade Haaedpude, og jeg talte Gud derfor.
Saa længe jeg kan gæde er der dog meget Dørlighet til hage i mig, og
det kan vel siges, at Næsten hinanden afklare, naar Bøgers taarer kom.
Det paa kinden og vi føle os bedne, at vi ikke længere behøve afskille
og skamme os, naar vi skulle see Anden: Dødt, ja, jeg kunde ønske
mit Andes Lyst som den klare Dag, og skjønndt der er Ting, jeg ikke
kan si. ge Aluenden, saa er der dog Bøttet, som jo er søgt til Mogen,
og hvad Omst, man har tilstændt et Menneske har man tilstændt Men-
neske slægten.

27. April, stor Dødsdags Aften.

Jeg maas sig ogsaa minde denne Dag, id jeg minde Gæstetæret, jeg har sjæl
Bort følt en saadan Glæde over noget af mit Arbeid, som ansætte, det er mig
som jeg havde vandt den, som jeg godt kjendte det, og jeg har jo aldrig set det.
Jeg kan godt føle, hvor nyttigt det er mig at male alle Stykker. - Jeg vil gæde og
paa Valden om at høre Bøgers mange Kløkke ringe, blende mig i træmmen
og være glad, som man har det til, naar man har anvendt sin Dag vel.
Jeg er Døds Løbsom kommet ind af det Fængsel igjen. -

28. April.

Jeg var spjæst jeg har Tænke Tænder; jeg var hødt sorpen med Tante Thea og
Kædet Nærgaard. Om Eftermiddagen spadsseede vi ind til Kalkbrønden, og
ogsaa Aftenen til brøgte jeg den. Megetlig kjer var den Dag mig fordi
jeg kunde see hende og tale med hende. Jeg vil og kan ikke frie til
hende; men tænke paa hende det vil jeg og glæde mig dermed. Min
maa ogsaa komme mig mere imøde, inden jeg vover at saadant skide,
venlig og blid er Min, men Min er selv alene og gjør ikke noget Skridt
i Hensende til at forlaas sig, uden at have vel overvejet det, Min
er vist ogsaa alder end jeg. Bort med alle Tanker om Forlaaselse, jeg vil
samle minde Tanker til mit Maleri, min Kyselighed til hende, om jeg tør

Kaldt min Faldse seledes, skal styrke og ikke svække mig. Nu er min Fjellig 19
so saadan, at jeg kan roligt hengive mig til mit Arbeid, lad det ikke mig forger
at jegjen gjore mig nokkelt detel. Min Moder skal, naar hun snart kommer
traeffe mig og ikke en sygelig Luuener; haardt skridt jeg gjore fremad, naar jeg
til hende, om jeg kunde tro levende hende i min Sjæl, det vilde styrke mig i Troe
staller og forsede mit senere Liv om det er Noe. Minns Vilke, jeg skal dele det
med demne skikværdige Pige. Derind vil jeg saage at slaa mig til No.

om Offens.

Alene det er ikke at tage en god Beslutning, men saare snart at indfjere den.
Nu kunde jeg arbeide, naar maaskee endog til Trost og Glæde for Andre, for min
Moder, mine Brødre; men de længsler i mit Brjost, som ere saagrede der vil
de ikke optage, god den skal jeg kæmpe, hvorfor skal jeg faae Kraft detel. Jaa menige
Glæde hvide detel og dog er det tomt, fordi jeg Anger har at dele den med, her jeg, alle
Slekt og Venner - det er ikke nok, de skulle jo dele deres Vællust med til saa mange.
Jeg har de andre Fortæreser, saa jeg ofte maas føle det Vælluststillede i Vennekabet
og dog tror jeg, at haas kjædt rot elskværdige unge Maaskeer. Den kjæde Lønsom
Tidlich, her er sjællent begæret, men her er jo herte, selo forknigt og usim.
mendig, det - Jitins Blodmann, i Dig haeds en elskelig Sjæl, der er ogsaa herte,
leager herte, her ingen Lide og Klage maas her, men tungt end Læst skal
blive, saa skal jeg dog ogsaa til Hvide engang, skal vi da alle maas, store
Gode, ja, underlige ene Dine Veie, jeg vil ikke springe "hvorfor", hvorfor kaldes
dem saa tidlig herte, i hvem der var saameget Gode, de, som kunde her inakt
saa meget: Hakke, Fabricius, Blodmann! Der lykkelige. Drenge, ogsaa
i Dig er meget Gode, og du, kjæde Skoggaard! men ingen af jer kan tilfyldes
den Tomhed: mig, den Blod, som kun tilhører en god, elskværdig Pige. Men
ville dele Gode og Gode med mig, bevare mit Bille i sit rene Sind, med Glæde
lese mine Gode i mit Dine, men vilde vide her mig, naar jeg maatte gaad
med mig i den for Natur, glædes med mig ved Fugle sangen og alt det smukke vi
haas for Dine paa Landet, i det smukt vilde him syde, at det blev kjædeligt, blev
jeg vilde kun pleie mig, kjædeligt vilde Læst gaas her, her dog i herte var
en Fest dag. En det Dine maas, der leder mig - vilde jeg Jantet gjore for her.
De, jeg vil dog gjore glæde Andre mi, naar jeg kan, naar jeg vilde maas her.
De, jeg vilde jeg gjore for at hun skulde blive lykkelig - Lad det faas!
og hvad er det de, som hvides mig, haas er Alverdens Glæde og Gode,
naar vi skal nyde den ene. Skal jeg, der er af Naturen minnet og har et det
Sind, skal jeg faas et strengt, alvorligt Liv, ene affret til Himsten, saa med
paa det menneskelige Liden skaber som paa Daaske, stime, saa jeg, der er
herten af Mad eller Mad gang og til sidst herte en sygelig Alverden, men
(skre)

20 siden et haue gjort Noget, der vil overleve mig selv; da heri siden et noget
Der skal vades eller noget Memorie skrive mig, skal det blive min
Lod, det blev mangen Malers. Lad mig dog i min Ungdom drømme
om en større Lykke, Virkeligheden vil nok slaa af. Derfor skal jeg
saa det finste Haab leve i mit Funderste, naar jeg indseer hvad
seer ud som bare kjedsomkelig Tid, men mit Hjerte kan kin dantj
Ljæve, jeg vil kin altfor aaben, enhver kan gjenne skine mig og det
vil neppe feile, at jeg ja kommer til at gaa som en galmelig Iren
mer, der jager efter større Lykke end Hverden er, efter et pastisk
Liv. Vor Herre ved alle de kin's Navne, Vender tillagge de Ting
man kan stræbe efter, som ikke hedde Dange, og hvad Dange gaaer.
Men det træer altid Venden, at jeg det gaaer grueligt kint, naar den ikke
kan fatte Ens Mærskab. Er det ikke netop, det ganske simple
fordringsfor Liv som glæder mig, og som jeg efter Enes ønske at
gjenne, Børde livet, Digs livet, indkaldes for mig, langt mere
at lægge Mærke til den Fortænder, som det just de er Besiddelse
af, der allersidest kaldes Børde, saaledes. Kunst, Poesi og Minst
skal jo altid holde for i Solshaber, men det søttes for Poesi
sammellem ved at høre de Børde orkestrer, som faldt over disse Enes,
saa grueligt haer de ofte misforstaaet Kunstnerne. Men jeg mener, at
jeg er kommet ind paa et af de Kapitel, paa Kapitel, hvor jeg træer
jeg kunde blive siddende, det har jeg ikke lyst at fordybe mig i
helst i disse Dage, da det lader sig, man vil prøve om det er mit
Alvor, at jeg ikke byder min om Publicums Hjerte, uden for saa vil
et og dog skal holdes høit oppe. Måske vil jeg ikke, skjøndt det kunde
blive slemt nok, dersom det midte mig til at sætte mit store Arbeid
tilside. — Nei, Altsat vil jeg ikke opgive, det bliver den Hænge til
Noget af hvad jeg indvirket har ønsket er det gaaet i Oplysning, Alse
vil skee, som jeg længe efter, naar man naar ind lidt, paa man
littelig til! — I Rom, Lavinie, i det dailige Hojtel, paa Altra skal
jeg tænke paa Dig! Om, Hojtel, Altra, Lavinie — er det L. H. at ønske,
det er det ikke, men maaskee heller Trøst af det skee. —
Indvirket er det saaledes at ved skrive sine Breve og Anske, men
jeg har et Glæde drøft, og vil haue mere, naar jeg kan till at reise lidt om,
hvad der dog ikke er gode Med. gter til: Sommer for det store Maleri.